

КАФЕДРА ТЕОРІЇ МУЗИКИ

СИЛАБУС

з дисципліни
«Поліфонія»

Освітній рівень	Перший (бакалаврський) рівень	Курс	III
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	5-6
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	5
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітньо-професійна програма	Оркестрова майстерність	Лекції	-
		Семінари	-
		Практичні	64
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	86
		Семестровий контроль	Екзамен: 6 Залік: 5

Інформація про викладачів

ПІБ, посада	Пінчук Олена Григорівна, доцент кафедри теорії музики
Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-music/Pinchuk_2022.pdf
E-mail	elena_pinc4uk@ukr.net

ПІБ, посада	Малий Дмитро Миколайович, кандидат мистецтвознавства, старший викладач
Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Malyi.pdf
E-mail	refala@ukr.net

ПІБ, посада	Григор'єва Людмила Іванівна, старший викладач
Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-music/Grygorieva_2022.pdf
E-mail	mariagrygorieva3@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Оркестрова майстерність». Силабус визначає обсяг знань здобувачів, алгоритм вивчення дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування музиканта-спеціаліста, який володіє елементами фундаментальних знань в галузі теорії музики і, зокрема, теорії поліфонії як її окремого підрозділу, історії музичного мистецтва на прикладі історії мистецтва багатоголосся.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- базові теоретичні поняття, специфічну термінологію, без як їхунемоżliвлюється глибоке засвоєння теорії поліфонії;
- історико-стильову періодизацію еволюції поліфонії;
- теоретичний матеріал за темами курсу;
- методологію аналізу музичних зразків, конкретних поліфонічнихтехнік.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **уміти**:

- систематизувати та узагальнювати знання з теорії, історії, навчальної та художньої практики поліфонії;
- встановлювати типологічні зв'язки між поліфонічними закономірностями музичного мислення минулого та сучасності, між поліфонічними зразками різної історико- та індивідуально-стильової приналежності;
- впроваджувати базові знання на практиці у вигляді кваліфікованого аналізу музичних творів, самостійного модулювання історико-стильових різновидів багатоголосся у практичних вправах, використовувати ці знання

у власних виконавських інтерпретаціях.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей**:

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування спеціальних (фахових) компетентностей:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва. **СК4.** Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання**:

ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.

Перелік тем

Тема 1. Основні загальні категорії та поняття поліфонії як науки та навчальної дисципліни.

Тема 2. Поліфонія як вид багатоголосся в динаміці від початкових до сучасних форм.

Тема 3. Історико-стильові та національні різновиди поліфонії.

Тема 4. Історичні стилі поліфонії.

Тема 5. Мелодія як елемент поліфонічної тканини.

Тема 6. Конtrapункт та загальні принципи конtrapунктування у двоголоссі.

Тема 7. Простий конtrapункт. Норми вертикалі у дво- та багатоголоссі строгого та вільного стилів.

Тема 8. Імітація у дво- та багатоголоссі. Визначення поняття «імітація».

Тема 9. Канонічна імітація у дво- та багатоголоссі.

Тема 10. Складний конtrapункт у дво- та багатоголоссі.

Тема 11. Нескінчений канон та канонічна секвенція I та II розрядів у двоголоссі.

Тема 12. Історичні вектори розвитку поліфонії. Основні поліфонічні форми та жанри Нового часу: імітаційно-поліфонічні та варіаційно-поліфонічні. Фуга як головна імітаційно-поліфонічна форма.

Форми та технології навчання

У процесі вивчення дисципліни передбачена очна (практичні заняття) та дистанційна форми навчання; самостійна робота здобувачів освіти, що включає в себе опрацювання матеріалу навчальної дисципліни, виконання поставлених завдань, аналіз наукової літератури за курсом дисципліни.

Навчальні ресурси

Навчання проводиться в аудиторіях ХНУМ імені І.П. Котляревського та за допомогою безкоштовних інтернет сервісів. Для забезпечення освітнього процесу додатково використовується навчальна платформа, призначена для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle. Платформа використовується на основі ліцензії GNU General Public License.

Система оцінювання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість балів	Національна шкала	ECTS шкала
-----------------	-------------------	------------

90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно	FX
1–34	Незадовільно	F

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

90–100 A відмінно – Здобувач в повному обсязі опанував матеріал навчальної дисципліни. Відповіді мають чітке обґрунтування, власні умовиводи та посилання на додаткові літературні джерела,

82–89 B добре – засвоєння матеріалу дисципліни в повному обсязі на належному рівні, з дещо зменшеним показником якості опанування. Відповіді повні та розгорнуті, проте не мають посилань на додаткові літературні джерела.**75–81 C добре** – засвоєння програми дисципліни в повному обсязі на середньому рівні. У відповідях прослідковуються окремі неточності.

64–74 D задовільно – матеріал дисципліни опановано на посередньому рівні. Зміст відповіді не повною мірою розкриває питання, наявність окремих помилок.

60–63 E задовільно – матеріал дисципліни засвоєно на низькому, поверхневому рівні. Відповіді частково розкривають питання та мають значні помилки.

35–59 FX незадовільно – програма дисципліни засвоєна частково, прослідковується поверхневий рівень опанування основних складових дисципліни, знання та вміння не відповідають мінімальним критеріям для засвоєння матеріалу.

1–34 F незадовільно - програма дисципліни не засвоєна, немає належного орієнтування та обізнаності в матеріалі дисципліни.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів вищої освіти у культурно-мистецьких заходах за профілем спеціалізації, участь у міжнародних і вітчизняних наукових конференціях, круглих столах, конкурсах тощо.

Політика навчальної дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам Положення Харківського

національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського «Про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського»

Рекомендовані джерела

1. Беліченко Н. Архітектонічна цілісність поліфонічного твору в аспекті дискурс-аналізу // Науковий вісник Національної музичної академії імені П. І. Чайковського. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018. Вип. 123. С. 30–38.
2. Беліченко Н. Завдання з поліфонії : Строгий стиль. Вільний стиль (фуга)
: Практичний посібник для студентів ВНЗ культури і мистецтв. Харк. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Х. : ТОВ «С. А. М.», 2015. 80 с.
3. Беліченко Н. Логіка поліфонічного мислення у перспективі музикознавчих студій // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. №2. 2017. С. 101–107.
4. Беліченко Н. Неімітаційна поліфонія у світлі хронотипології поліфонічних систем // Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОДМА ім. А. В. Нежданової. Одеса : Друкарський дім, 2017. Вип. 24. С. 198–210.
5. Беліченко Н. Практичні рекомендації до написання простої чотириголосної фуґи. Харк. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Х. : ТОВ «С. А. М.», 2015. 19 с.
6. Борисенко М.Ю. Гетерофонні принципи ранніх форм багатоголосся в усній та письмовій музичних традиціях : Методичний посібник з курсу
7. «Поліфонія» для студентів вищих навч. муз. закладів / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського. – Х. : «С. А. М.» ХНУМ, 2015. – 56 с.
8. Козак О. Становлення мелодійної основи старовинної поліфонії. Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. праць ХДАДіМ. Харків, 2011. Вип. 2. С. 24–27.
9. Мірошніченко С. В. Поліфонологія як музикознавча дисципліна та національна природа української професійної музики : монографія. Одеса : Астропринт, 2012. 296 с.
10. Очеретовська Н., Цицалюк Г. Поліфонія: навчальний посібник для студентів вищих спеціальних музичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації. Х. : Водний спектр «Джі-Ем-Пі», 2017. 164 с.
11. Приходько І. Елементарний контрапункт в теорії строгого стилю: автореф. дис... канд. мистецтв. Харків, 2007. 16 с.
12. Пясковський І. Б. Поліфонія: навч. посібник. К. : ДМЦНЗКіМУ, 2003. 242 с.
13. Пясковський І. Б. Поліфонія в українській музиці: навч. посібник. До 100-річчя Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012. 272 с.
14. Трубнікова Л.М. Український пісенний фольклор та композиторська

творчість. – Харків: Основа, 2003. – 86 с.

15.Цалай-Якименко О. С. Київська школа музики XVII ст.: київське пініє, київська нота, київська граматика. Київ; Львів; Полтава, 2002. 509 с.